

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

Adierazpena

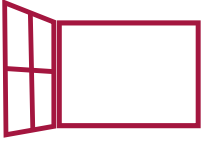
2021eko urriaren 17an hamar urte beteko dira Euskal Herriko Gatazka Konpontzeko Nazioarteko Konferentzia (edo Aieteko Konferentzia) egin zenetik. Konferentzia hori bide-orri zabalago baten baitan kokatzen zen eta Euskal Herrian bakea lortzeko agertoki berri baterako bidea ireki zuen.

Orduz geroztik, gauza asko gertatu dira Euskal Herrian eta mundu osoan. Aieteko Konferentzia egin eta hilabete gutxira, Kolonbiako bake prozesua abiatu zen, isilpeko elkarrizketen bidez hasieran eta Habanako negoziatioetan gero. Hala, XX. mendeko gatazkarik zaharrenetako bik eraldatze bidea hartu zuten.

Une hartan inork ezin zuen irudikatu ere egin hamar urte geroago gizateria osoari eragingo zion pandemia global bati aurre egin beharko geniola eta egoera horrek eragin larria izango zuela bakea bilatzeko ahalegin guztietan.

Gure ustez, urteurren hau abagune egokia da azken hamarkadan Euskal Herriko gatazkaren eraldaketan lortutako aurrerapenak gogoratzeko eta ospatzeko (nahiz eta oraindik ere hainbat oztopo eta erronka dauden) eta, horrekin batera, pandemiaren osteko mundu berri honetan bakearen arloan ditugun erronkak aztertze eta eztabaidatzeko eta euskal prozesuaren irakaspen eta erronken inguruan hausnartzeko.

Hori guztia kontuan izanik, eta bakeak Euskal Herrian eta mundu zabalean dituen erronkei laguntzeko asmoz, "Aietek 10 urte. Irakaspenak eta Erronkak" Nazioarteko Jardunaldiak antolatuta dituzte Conciliation Resources eta Berghof fundazioek (Aieteko Konferentziaren antolatzaileetako bi), Foro Sozialak eta Bake Bideak. Konferentziaren helburu nagusiak honako hauek dira: euskal bake prozesuaren irakaspenak balioestea, bakearen eraikitze prozesuari dagozkion oztopoak eta aukerak aztertzea eta gatazka konpontzeko erronka globalez hausnartzea.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

Urriak 14

16:30

Aiete Jauregia

Bakerako erronkak Covid-19aren osteko egoeran

Hizlaria: Martin Griffith

Bake prozesuetan metatutako esperientzia oparotik eta gaur egun NBEn daukan goi mailako arduratik abiatuta, osasun krisiaren eragina eta Covid-19aren osteko erronkak eta aukerak aztertuko ditu.

Urriak 14

17:30

Aiete Jauregia

Bake prozesuen garapena azken hamar urteotan

Parte hartzaileak: Jonathan Powell, Brian Currin, Teresa Witfield, Sergio Jaramillo

Moderatzailea: John Carlin

Azken hamarkada honetan bake prozesu ugari garatu dira mundu zabalean eta oso enkistatuta zeuden hainbat gatazka konponbidean jarri dira. Euren esperientzia zabaletik abiatuta, hizlariak lorpenak eta zailtasunak aztertuko dituzte.

Urriak 15

10:00

Kursaal Jauregia

Euskal Bake prozesuaren irakaspenak

Parte hartzaileak: Andy Carl, Veronique Dudouet, Paul Rios, Caroline Guibet Lafaye

Moderatzailea: Aitzpea Leizaola

Hamar urte igaro dira Aieteko Konferentzian sei puntuko adierazpena sinatu zenetik. Bakea eraikitzeko prozesu hori berezko berezitasun batetik garatu ahal izan da, eta gizarte zibilak ekarpen handia egin du beharrezkoak ziren adostasunak bultzatzeko.

Urriak 15

11:30

Kursaal Jauregia

Euskal Bake prozesuaren erronkak

Parte hartzaileak: Brian Currin, ETaren biktima bat, Carmen Galdeano, Agus Hernan

Moderatzailea: Jonathan Cohen

Egindako aurrerapenak zailtasun berriak sortu dituzte bakea eraikitzeko prozesuan. Mahai-inguru honetan, hizlariak gaur egungo erronkak identifikatu eta blokeoak gainditzeko irtenbide inklusiboak proposatuko dituzte.

Urriak 15

18:00

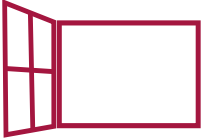
Kursaal Jauregia

Gatazken eraldaketa demokratikoa

Parte hartzaileak: Juan Jose Ibarretxe, Quinn Torra, Amalur Álvarez, Jordi Cuixar

Moderatzailea: Stephen Gethins

Mahai-inguru honen helburua Aieteko Adierazpenaren laugarren puntuan sakontzea da. Puntu horrek ordezkari politikoen arteko elkarriketaren alde egiten du, gai politikoak konpontzeko tresna gisa, eta adosten dena herritarrek berretsi behar dutela nabarmentzen du.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

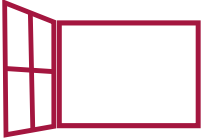
MARTIN GRIFFITHS

2021eko maiatzean, Antonio Guterres Nazio Batuen Erakundeko idazkari nagusiak Larrialdietarako Laguntzaren koordinatzaile eta Giza Gaietarako idazkariorde nagusi izendatu zuen Martin Griffiths (Erresuma Batua).

Esperientzia handia du afera humanitarioetan. 2018tik aurrera, NBEko idazkari nagusiaren Yemenerako mandatari berezia izan da. 2014 eta 2018 artean, Bakearen Europako Institutuko lehen zuzendari exekutiboa izan zen. 2012tik 2014ra bitartean, NBEko idazkari nagusiaren Siriarako hiru mandatari berezien aholkularia eta Nazio Batuen Siriako Ikuskapen Misioren (UNSMIS) zuzendariordea. 1999tik 2010era bitartean, Genevako Henri Dunant Elkarrizketa Humanitariorako Zentroaren zuzendari fundatzailea izan zen. Henri Dunant zentroko zuzendari gisa, ETAren eta Espainiako Gobernuaren arteko elkarrizketak sustatu zituen 2006/07an eta ondorengo urteetan.

Britainia Handiko diplomazia zerbitzuan eta nazioarteko hainbat erakundetan ere lan egin du (UNICEF, Save the Children, Action Aiden...). 1994an, Afera Humanitarioen Saileko zuzendari izendatu zuten, Genevan. 1998tik 1999ra bitartean, Nazio Batuen Erakundeko Larrialdietarako Laguntzaren koordinatzailearen ondokoa izan zen New Yorken. Nazio Batuen Erakundeko Aintzira Handietarako eta Balkanetarako koordinatzaile humanitarioa ere izan da.

Londresko Unibertsitateko Ekialdeko eta Afrikako Ikasketen Eskolako Asia hego-ekialdeko ikasketen masterra du eta abokatu kalifikatua da.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

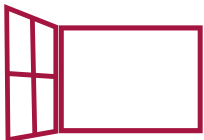
JONATHAN POWELL

Gatazken konponketan eta bitartekaritzan aritzen den Inter/Mediate zentroaren sortzailea eta zuzendaria. 1997tik 2007ra bitartean, Tony Blairren kabineteburua izan zen, eta Erresuma Batuko Gobernuaren negoziatzaile nagusia Ipar Irlandan.

1979tik 1996ra bitartean, Britaina Handiko diplomazialari gisa aritu zen. Besteak Beste, Hong Kong Txinara itzultzeko negoziazioetan lan egin zuen (1980ko hamarkadaren hasieran), CSCERen giza eskubideen inguruko elkarriketetan, CDEk Sobietar Batasunarekin armak kontrolatzeko egindako elkarriketetan (1980ko hamarkadaren erdialdean) eta Alemaniaren bateratzeari buruzko 'Bi gehi lau' elkarriketetan (1980ko hamarkadaren amaieran).

Gobernua utzi zuenetik, hainbat liburu idatzi ditu, hala nola *Great Hatred Little Room: Negotiating Peace in Northern Ireland*; *The New Machiavelli: How to wield power in the modern world* eta *Talking to terrorists*.

Europako eta Asiako hainbat gobernuen eta talde matxinaturen arteko negoziazioetan parte hartu du. ETaren eta Espainiako Gobernuaren arteko elkarriketa prozesuan esku hartu zuen 2006/07an eta ondorengo urteetan. 2011ko urriko Aieteko Konferentzian parte hartu zuen.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

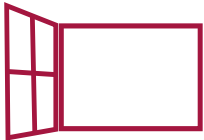
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

BRIAN CURRIN

Hegoafrikako abokatua, eskubide zibiletan eta giza eskubideetan espezializatua. Gatazken konponbiderako Concentric Alliance elkartearen fundatzaile eta zuzendaria. 1994an, Nelson Mandelaren mandatuz, apartheidari buruzko ikerketa batzorde baten buru izan zen. Geroago, Egiaren Batzordearen sorreran parte hartu zuen. Bitartekari gisa parte hartu du Hegoafrikako eta Ipar Irlandako prozesuetan, baita trantsizio politikoko beste prozesu batzuetan ere (Sri Lankan, Ruandan eta Ekialde Hurbilean). Hasieratik bertatik euskal prozesuan engaiatuta, Bruselako Adierazpenaren eta Harremanetarako Nazioarteko Taldearen sustatzailea izan zen, eta Aieteko Konferentziaren antolaketan parte hartu zuen.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

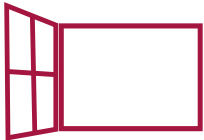
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

TERESA WHITFIELD

NBEko Gai Politikoen Saileko Politika eta Bitartekaritza Dibisioko zuzendaria. Nazioarteko lankidetzari buruzko irakasle emeritua izan da New Yorkeko Unibertsitatean, eta Nazioarteko Krisi Taldeko presidentearen aholkulari nagusia. Henri Dunant zentroari lotuta dago. Conciliation Resources fundazioaren administrazio kontseiluko kidea da. Bakerako eta Gatazken Prebentziorako Foroaren zuzendaria izan zen Gizarte Zientzien Ikerketa Kontseiluan. Beste argitalpen batzuen artean, Ignacio Ellacuriari eta El Salvadorko jesuitei buruzko liburu bat idatzi du (*Paying the price*), eta ETAren amaierari eta Euskal Herriko bake "lorgaitzari" buruzko bat (*Endgame for ETA, elusive peace in the Basque Country*).

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

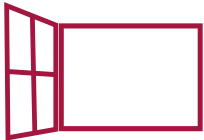

SERGIO JARAMILLO

Bakearen Europako Institututuko aholkulari seniorra da. Lehenago, Juan Manuel Santos Kolonbiako presidentearen Bakerako goi komisarioa (2012-2016) eta Segurtasun Nazionalerako aholkularia (2010-2012) izan zen. Kargu horretan, lehenik, FARC gerrillarekiko isilpeko negoziazioak gidatu zituen, 2012ko Akordio Orokorra sinatu zen arte. Gero, 2016ko azaroan Azken Akordioa sinatuz amaitu ziren negoziazio publikoen buru izan zen, Humberto de la Callerekin batera.

Bakerako komisario gisa, 2017an FARCen armagabetzea gainbegiratu behar izan zuen. Ondoren, Europako Batasunerako eta Belgikarako enbaxadore izendatu zuten (2017-2018).

Aurretik, Nazioarteko Politika eta Gaietarako Defentsa ministrordea (2006-2009) eta Bogotako Bakerako Ideiak fundazioko zuzendari exekutiboa izan zen (2004-2006). Kanpo Harremanetarako eta Defentsa ministroen aholkularia ere izan da (2000-2003).

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

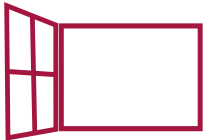
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

ANDY CARL

Eskarmentu handia du gatazken konponketan. 1994an, Conciliation Resources fundazioaren sortzaileetako bat izan zen, eta berak zuzendu zuen 2016ra arte. Gaur egun, hainbat ekimen garatzen ari da Somalian, Afrikako Aintzira Handien eskualdean eta Ipar Irlandan. Komunitateekin lan egiten du gertatutakoaren egia, justizia, erreparazioa eta berriz ez gertatzeko bermea kudeatzeko moduaren inguruan. Euskal prozesuan esku hartu du Conciliation Resources fundazioarekin batera.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

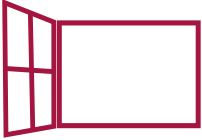
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

VERONIQUE DUDOUET

Gatazken konponketan doktorea. Gai horri buruzko hainbat txosten eta liburu idatzi ditu. 2005etik, Berghof fundazioan lan egiten du. Bertan, hainbat ikerketa proiektu garatu ditu, nagusiki honako gai hauek jorratuz: erresistentzia/askapen mugimenduak; negoziazioa eta bitartekariaren esku-hartzea gatazka asimetrikoetan; eta gatazkaren ondorengo gobernantza eta borroka armatutik erresistentzia zibilera igarotzeko trantsizioa. Gizarte zibileko hainbat erakunderen eta nazioarteko hainbat agentziaren aholkularia da. Euskal prozesuan esku hartu du Berghof fundazioarekin batera.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

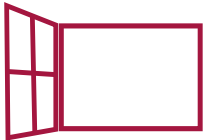
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

JONATHAN COHEN

Conciliation Resources fundazioko zuzendari exekutiboa. 1997an sartu zen fundazioan, eta Kaukasorako programa garatu zuen. Programaren helburua Kaukason bakea sendotzea zen, elkarrizketaren eta konfiantza sustatzeko ekimenen bidez. 2008ko irailean, programen zuzendari izendatu zuten. Orduz geroztik, haren zeregin nagusia Conciliation Resources fundazioaren programak ikuskatzea izan da, Kaukason, Kolonbian, Mendebaldeko Afrikan, Erdialdeko eta Ekialdeko Afrikan, Afrikako Adarrean, Filipinetan, Fijin eta India/Pakistanen (Kaxmir eskualdeari dagokionez). Conciliation Resourcesek garrantzi handiko lana egin du euskal prozesuan.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

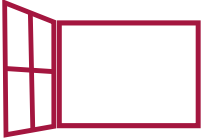
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

JOHN CARLIN

Londresen jaioa, gaur egun Bartzelonan bizi da. Eskarmentu handiko kazetaria. Politikaz eta kirolaz idazten du La Vanguardian eta beste hedabide batzuetan. Berriemaile gisa jardun du Latinoamerikako, Afrikako eta Asiako gatazka askotan. Hainbat liburu idatzi ditu, haien artean *Playing the Enemy: Nelson Mandela and the Game That Made a Nation* (zinemara eraman zen *Invictus* izenburuarekin).

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

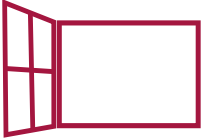
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

CAROLINE GUIBET LAFAYE

Filosofian doktorea. Katedradun emeritua Frantziako Zientzia Ikerketarako Zentro Nazionalan. Europako (Alemania, Italia, Frantzia eta Espainia) eta Ekialde Hurbileko zenbait estatutako mugimendu politiko ez-alderdikoen motibazioak aztertzen ditu. Haren ikerketa arloak honako hauek dira: desberdintasun sozialak, erradikalizazio politikoa, indarkeriazko konpromisoa, gai etikoak eta dilema moralak. 2020an, Euskal Herriko militantzia klandestinoari eta indarkeriari buruzko hiru lan argitaratu zituen, baita emakumeen indarkeria politikoari buruzko liburu bat ere.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

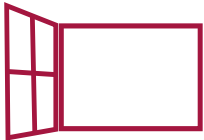
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

KARMEN GALDEANO PRIETO

Abokatua, presoen eskubideen defendatzailea. Etxerat euskal preso senideen elkarteko presidentea izan da. 1985ean, GALEk haren aita (Xabier Galdeano) hil zuen, Donibane Lohitzunen; beraz, talde parapolizialen indarkeriaren biktima da. Azken urteotan, ETaren biktimekin izandako topaketetan parte hartu du. Entzutearen eta sufrimendu guztiak aitortzearen alde egin du, eta, era berean, justizia eta aitortza eskatu dizkie instituzioei.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

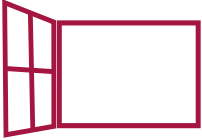
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

AGUS HERNAN

Kazetaria eta komunikazio gaietarako buruzko aholkularia. Antxeta Irratiari lotua. 2016az geroztik, Foro Sozial Iraunkorraren koordinatzailea da. Foroaren lana garrantzitsua izan da eta izaten ari da, garrantzi handiko arloak lantzen baititu, hala nola proposamen inklusiboak egitea, armagabetze zibila erraztea, ETAren desagitea, biktimen eskubideak, presoek egoeraren konponketa, eta bizikidetzaren demokratikorako eta memoriarako proposamenak. Bakea eraikitzeko prozesuaren fase guztietan urrats erabakigarriak egitea ahalbidetu duen euskal gizarte zibileko pertsonetako bat da.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

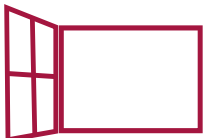
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

PAUL RIOS

Zuzenbidean lizentziatua Deustuko Unibertsitatean. Giza Eskubideen masterra egin du Universitat Oberta de Catalunyan. 2006tik 2015era bitartean Euskal Herrian bakearen, akordioaren eta kontsultaren alde lan egin zuen Lokarri sare herritarraren koordinatzaile eta bozeramailea izan zen. Erraztaile eta antolatzaile gisa parte hartu zuen 2011ko urriko Aieteko Konferentzian. Esperientzia oparoa du arlo horietan. Gaur egun, aholkulari independentea eta kanpo proiektuetarako aholkularia da Kolonbian, Agirre Lehendakaria Centerren bidez.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

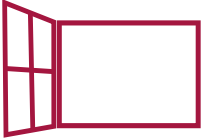
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

AITZPEA LEIZAOLA

Antropologian eta Hizkuntzalaritzan lizentziaduna Paris X eta Sorbona unibertsitateetan. Antropologian doktoratu zen Nanterreko Unibertsitatean, muga politikoek Euskal Herriko nortasunean eta lurraldetasunean dituzten ondorioei buruzko tesi batekin. Ikasketak egin ditu Berlinen, Belfasten eta Renon (Nevada, AEB) ere. 2004an eta 2005ean, Udako Euskal Unibertsitateko zuzendaria izan zen. Gaur egun, Antropologia irakaslea da Euskal Herriko Unibertsitatearen Donostiako campusean. Foro Sozial Iraunkorreko kidea da.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

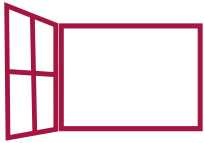
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

JUAN JOSE IBARRETXE

1999tik 2009ra bitartean, Eusko Jaurlaritzako lehendakaria izan zen, koalizio gobernuen buru. Lehenago, Laudio bere jaioterriko alkatea izan zen, Arabako Batzar Nagusietako lehendakaria eta prokuradorea, eta Eusko Legebiltzarreko kidea 1984tik, EAJ ordezkatzuz beti. Lehendakari gisa egin zuen bigarren agintaldian, Euskadirako estatutu politiko berri baterako plana aurkeztu zuen ("Ibarretxe Plana"). Gaur egun, Agirre Lehendakaria Centerreko lehendakaria da. Giza garapen iraunkorrerako gizarte berrikuntzako laborategia da Agirre Lehendakaria Center.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

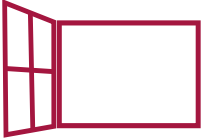
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

QUIM TORRA

Kataluniako Generalitateko presidente ohia. Zuzenbidean lizentziaduna. 2007an, "A Contra Vent Editors" argitaletxea sortu zuen. Hainbat plataforma independentistatan parte hartu zuen eta Omnium Cultureleko presidentea izan zen denboraldi batez. 2017an parlamentari hautatu zuten, Junts per Catalunya ordezkatzuz. 2018ko maiatzean presidente izendatu zuten, JxCaten eta ERCren arteko koalizio gobernu baten buru, Carles Puigdemonten ondoren. 2020ko irailean kargua utzi behar izan zuen, Auzitegi Gorenak haren aurkako epai bat berretsi baitzuen, "desobedientzia" egotziz.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

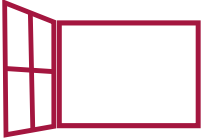
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

AMALUR ÁLVAREZ ORTIZ

Erabakitze eskubidearen aldeko Gure Esku Dago herri plataformako kidea hasieratik. 2019ko martxoaz geroztik, plataformako bozeramailea Josu Etxabururekin batera. Abokatua da eta arlo juridikoan euskararen presentzia sustatzeko lan egiten du Gipuzkoako Abokatuen Elkargoan. Eusko Ikaskuntzako eta Gazteak Together erabakitze eskubidearen aldeko gazte taldeko kidea da. Zientzia juridiko eta politikoen arloko ikertzaile, erabakitze eskubideari buruzko tesia prestatzen ari da.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

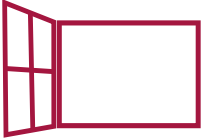
International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

JORDI CUIXART

Aktibista eta enpresaburua. Omnium Cultureleko kidea 1996tik eta elkarte horretako presidentea 2015etik. Kataluniako independentismoaren aurka 2017an hasitako prozesuan epaituta, 9 urteko kartzela zigorra ezarri zioten. 2017ko urriaren 16tik 2021eko ekainaren 23ra arte egon da preso. Egun horretan, indultua jaso zuen, auzian kondenatutako gainerako kideekin batera. Behin eta berriz esan du du berak ez zuela graziazko neurririk eskatu eta, kausa kolektibo baten eta errepresaliatutako 3.000 pertsona baino gehiagoren aurrean, amnistia beharrezkoa dela gatazkaren konponbide demokratikoari aurre egiteko.

A DECADE AFTER AIETE

Lessons and challenges

International seminar
Donostia-San Sebastián - Bayonne

EUS

STEPHEN GETHINS

Eskoziako St. Andrews Unibertsitateko Nazioarteko Harremanetarako Eskolako irakaslea. Lehenago, Erresuma Batuko Parlamentuko kidea eta Nazioarteko Gaietarako eta Europarako bozeramailea izan zen, SNP Eskoziako Alderdi Nazionala ordezkatzuz. Atzerri Gaietarako Batzordean parte hartu zuen SNPko lehen parlamentaria izan zen. Era berean, Alex Salmond eta Nicola Sturgeon Eskoziako lehen ministro nazionalisten aholkularia izan da. Liburu bat argitaratu berri du: *Nation to Nation: Scotland's Place in the World.*